

Анализа Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња на територији општине Бела Паланка за период од 2021. до 2023. године

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња (ЛАП) на територији општине Бела Паланка, за период од 2021. до 2023. године израђен је у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина, у оквиру Програма ИПА 2016 „ЕУ подршка инклузији Рома – Оснаживање локалних заједница за инклузију Рома“. Локални акциони план усклађен је са Стратегијом за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године, а кровни документ за израду ЛАП-а била је Стратегија одрживог развоја општине Бела Паланка за период од 2010. до 2020. године.

Локалним акционим планом за социјално укључивање Рома и Ромкиња на територији општине Бела Паланка за период од 2021. до 2023. године дефинисан је општи циљ: **Унапређење положаја Рома и Ромкиња на територији општине Бела Паланка.**

ЛАП има пет посебних циљева који доприносе остварењу општег циља, и то по један посебан циљ у свакој од пет кључних области (**образовање, становање, запошљавање, здравствена и социјална заштита**) релевантних за социјално укључивање ромске националне мањине:

Посебан циљ 1: Повећање укључености деце и младих из ромске заједнице у све нивое васпитања и образовања;

Посебан циљ 2: Укључивање радно способних припадника ромске националне мањине на формално тржиште рада, повећање запошљивости, запошљавање и економско оснаживање;

Посебан циљ 3: Унапређење услова становања ромске популације;

Посебан циљ 4: Унапређење здравствене заштите ромског становништва;

Посебан циљ 5: Унапредити приступ услугама социјалне заштите и доступност новчаних давања ради смањења сиромаштва и повећања социјалне укључености Рома и Ромкиња у локалној заједници.

Сви посебни циљеви детаљно су разрађени кроз АП бројним мерама и активностима, где су прецизно дефинисани носиоци активности, партнери, временски оквир, потребна финансиска средства према изворима финансирања, и показатељи (индикатори) за мерење успешности реализације ЛАП-а.

Према извештајима које смо добили од стране носиоца активности и њихових партнера резултати имплементације ЛАП-а у периоду од 2021. до 2023. године су следећи:

1. ОБРАЗОВАЊЕ

Број ромске деце која су похађала **ПУ „Драгица Лаловић“ из Беле Паланке** у периоду од 2021. до 2023. године:

Укупан број уписане деце у радној 2021/2022. години је 227, од тога је 24 детета ромске националности, што у процентима износи 10,58%,

У радној 2022/2023. години уписано је 258 детета, од тога је 19 детета ромске националности, што у процентима износи 7,37%,

У радној 2023/2024. години уписано је 249 детета, од тога је 17 детета ромске националности, што у процентима износи 6,83% од укупног броја деце.

Спроведене мере ради повећања обухвата ромске деце у ПУ „Драгица Лаловић“ у Белој Паланци:

- Едукативни разговори васпитача са родитељима о значају уписивања деце у вртић, о значају раног развоја и бенефитима похађања предшколске установе.

- Информативна кампања за упис деце у предшколско образовање која обухвата поделу флајера, промовисање ПУ путем медија, ФБ странице вртића, разне приредбе и хуманитарне акције на којима учествују и деца ромске националности.

- Рад психолога са децом ромске националности и њиховим родитељима, ангажованог у ПУ преко пројекта „**Инклузивно предшколско васпитање и образовање**“.¹
- Пројекат „**Разиграно родитељство**“ – едукација за васпитаче, која између осталог оснажује васпитаче за рад са родитељима ромске популације.²
- Пројекат **ЗУП (Заједница професионалног учења)** – стручно усавршавање у установи које представља модел хоризонталног учења , како би васпитачи кроз интеракцију са васпитачима из других установа разменили искуства о раду са родитељима све деце, између осталог и ромске деце.³

На територији општине Бела Паланка постоје две основне школе, једна се налази у Белој Паланци и има припремни предшколски програм, друга је у Црвеној Реци и има формално образовање одраслих. И једну и другу школу похађају деца ромске националности.

У **припремни предшколски програм при ОШ „Љупче Шпанац“ Бела Паланка** у радној 2020/2021. години уписано је 31 дете, у 2021/2022. години 31 дете, у 2022/2023. години 32 детета, у 2023/2024. години 31 дете и сва деца су ромске националности.

У **ОШ „Љупче Шпанац“ у Белој Паланци** у школској 2020/2021. години 247 ученика ромске националности је похађало школу, што представља 39% од укупног броја ученика од првог до осмог разреда, у школској 2021/2022. години било је 254 ученика ромске националности, што представља 40%, у школској 2022/2023. години било је 245 ученика ромске националности, а то је 39 % од укупног броја ученика.

Пројекти који су реализовани у ОШ „Љупче Шпанац“ у Белој Паланци у циљу смањења дискриминације ромске деце, у периоду од 2021. до 2023. године су следећи:

- Пројекат „**Професионална оријентација на прелазу у средњу школу**“, којим је обезбеђена професионална оријентација, саветовање и подршка ученицима ромске националности приликом уписа и похађања средње школе.⁴
- Пројекат „**Подршка деци тражиоцима азила, избеглицима и расељеним Ромима, као и образовним институцијама у Србији**“.⁵

¹Пројекат „Инклузивно предшколско васпитање и образовање“ финансиран од стране Министарства просвете уз помоћ зајма Светске банке, период реализације 2020-2024.година.

² Пројекат „Подстицајно родитељство кроз игру“ финансиран од стране Центра Хармонија и Уницефа, који је спровела Влада Републике Србије и Уницеф са партнерима уз подршку ЛЕГО фондације, период реализације 2022-2023.година.

³ Пројекат „Инклузивно предшколско васпитање и образовање“ финансиран од стране Министарства просвете уз помоћ зајма Светске банке, период реализације 2020-2024.година.

⁴ Пројекат „Професионална оријентација на прелазу у средњу школу“ финансиран од стране ГИЗ-а, који је спровело Министарство просвете и науке , период реализације 2020-2021.година.

⁵ Пројекат „Подршка деци тражиоцима азила, избеглицима и расељеним Ромима, као и образовним институцијама у Србији“ финансиран од стране УНХЦР, реализован у сарадњи са организацијом „Индиго“ из Ниша, период реализације 2018-2023.година.

- Пројекат „ **Унапређени равноправни приступ и завршавање предуниверзитетског образовања**“ за децу којој је потребна додатна образовна подршка, пројекат познатији под називом „**Учимо сви заједно**“, којим су обухваћена и ромска деца.⁶

- Пројекат „**Премошћавање дигиталног јазу у Србији за најугроженију децу**“, оснивање образовних дигиталних библиотека и пружање додатне подршке школама и ученицима. Пројекат је познатији под називом „**Клуб за учење**“, којим су углавном обухваћена ромска деца.⁷

У **ОШ „Јован Аранђеловић“ у Црвеној Реци** у школској 2020/2021. години уписан је укупно 71 ученик, од тога је 16 ученика ромске националности (5 дечака и 11 девојчица), што у процентима износи 22,54% од укупног броја ученика.

Школу су напустила 4 ученика (1 дечак и 3 девојчице).

Осми разред су завршила 2 ученика ромске националности, 1 је наставио школовање.

У школској 2021/2022.години уписано је укупно 73 ученика, од тога 15 ученика ромске националности (4 дечака и 11 девојчица), што у процентима износи 20,55%.

Школу је напустио 1 дечак.

У овој години није било Рома који су похађали осми разред.

У школској 2022/2023.години уписано је укупно 73 ученика, од тога 23 ученика ромске националности (9 дечака и 14 девојчица), што у процентима износи 31,52% од укупног броја ученика.

Школу је напустила 1 девојчица.

Двоје ученика је завршило осми разред и уписало средњу школу.

У школској 2023/2024.години уписано је укупно 73 ученика, од тога 14 ученика ромске националности (4 дечака и 10 девојчица), што у процентима износи 19,19%.

Школу су напустила 6 ученика (1 дечак и 5 девојчица) због одласка у иностранство и пресељења у друге градове.

Једна ученица је завршила осми разред и уписала средњу школу.

Основно образовање одраслих постоји у склопу **ОШ „Јован Аранђеловић“ у Црвеној Реци** које је конципирано и остварује се по моделу функционалног основног образовања одраслих.

У школској 2020/2021. години уписано је 32 полазника. На завршни испит изашло је 14 полазника.

У школској 2021/2022., 2022/2023. и 2023/2024. години уписано је по 45 полазника. У првом циклусу 15 полазника (од првог до четвртог разреда) ,у другом циклусу такође 15 полазника (пети и шести разред) и трећи циклус 15 полазника (седми и осми разред).

У школској 2021/2022. години на завршни испит изашло је 9 полазника, у 2022/2023. години 10 полазника и у 2023/2024. години 11 полазника (10 Рома).

⁶ Пројекат „Унапређени равноправни приступ и завршавање предуниверзитетског образовања за децу којој је потребна додатна образовна подршка“ који је спровело Министарство просвете у сарадњи са Уницефом, а подржала је Делегација Еврпске Уније, период реализације 2022-2023.година.

⁷ Пројекат „Премошћавање дигиталног јазу у Србији за најугроженију децу, оснивање образовних дигиталних библиотека и пружање додатне подршке школама и ученицима“ финансиран од стране Еврпске Уније, који је спровео Уницеф у сарадњи са Министарством просвете, период реализације 2021-2023. година.

Основне школе имају педагошке асистенте који свакодневно обављају разговоре са децом ромске националности и пружају им помоћ при професионалној оријентацији (мотивациони разговори, разговори око одабира одређене жељене школе, саветовање да се настави средње образовање). Педагошки асистенти пружају додатну помоћ ученицима ромске националности око учења, писања домаћих задатака и припрема за писмене задатке.

Континуирано се спроводе активности у циљу идентификовања деце са ризиком од напуштања основне школе. Носилац тих активности јесте Тим за превенцију од осипања из образовног система. Међу тим ученицима значајан је број ромске деце.

Ученицима основне школе који живе ван Беле Паланке, организован је превоз од места становања до школе и назад. Највећи број ученика који користе превоз су ромске националности, њих 80%.

Од 2020. до 2023. године није било волонтера, нити ангажовања кроз обављање стручне праксе.

СШ „Никета Ремизијански“ у Белој Паланци има три смера: Гимназија – општи смер, Техничар информационих технологија и Кувар.

У школској 2021/2022. години уписано је укупно 157 ученика, 41 ученик је ромске националности и то 17 дечака и 24 девојчица, што у процентима износи 26,12% од укупног броја ученика.

У школској 2022/2023. години уписано је 164 ученика, од тога је 41 ученик ромске националности и то 17 дечака и 24 девојчице, што у процентима износи 25%.

У школској 2023/2024. години уписано је укупно 145 ученика, од тога је 33 ученика ромске националности, и то 14 дечака и 19 девојчица, што у процентима износи 22,76% од укупног броја ученика.

На почетку сваке школске године психолог школе обавља разговор са ученицима осмог разреда, и пружа им помоћ при професионалној оријентацији. У сарадњи са Канцеларијом за ромска питања која се налази при Општинској управи, чланови Тима за професионалну оријентацију обављају и индивидуалне разговоре са заинтересованим родитељима на терену.

Као додатна подршка учењу ученицима ромске националности врши се индивидуализација наставе.

У циљу смањења дискриминације према ромским ученицима СШ „Никета Ремизијански“ узела је учешће у пројекту „**NIDEA**“ Филозофског факултета, Универзитета у Београду, чија реализација је започета у 2023. години. Пројекат има за

циљ да испита школску климу, мултикултуралне праксе школе и социјални контекст који могу имати утицај на етнички идентитет ученика.⁸

Смањењу дискриминације доприноси и укључивање ученика ромске националности у различите ваннаставне активности, школске тимове, као и у Ученички парламент.

Афирмативне мере за упис ученика у СШ „Никета Ремизијански:

Општина Бела Паланка сваке године издваја средства из локалног буџета намењена стипендирању средњошколаца од првог до четвртог разреда, за све ученике који први пут уписују годину и једнократне стипендије за најбоље ђаке које се додељују на Дан општине.

Акредитоване обуке намењене просветним радницима за рад са децом из маргинализованих група реализоване у периоду од 2020. до 2023.године су следеће:

1. Менторска подршка ученицима средњих школа ромске националности за стицање компетенција за 21. век – 3 наставника
2. Рад са децом из маргинализованих група – 1 наставник
3. Подршка ученицима из осетљивих група у дигиталном и непосредном окружењу – 1 наставник
4. Једнаке шансе за све – 1 наставник
5. „Стратегије у раду са ученицима који показују проблеме у понашању“ – 10 наставника
6. Заштита деце са сметњама у развоју у случају насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације – 10 наставника
7. Наставници као носиоци квалитетног образовања за сву децу – 3 наставника
8. Обука за планирање, спровођење и праћење мера за спречавање осипања ученика – 3 наставника
9. Индивидуализација и мотивација – кључ успешне комуникације – 2 наставника
10. Како ефикасно прилагодити наставу свим ученицима у одељењу – 2 наставника

Организације цивилног друштва које заступају интересе Рома:

У Белој Паланци постоје удружења Рома, која традиционално обележавају ромске празнике и промовишу културу и традицију Рома, у циљу смањења дискриминације ромског становништва и очувања идентитета, а то су:

- Удружење „Јаг“ Бела Паланка
- Удружење „Уједињени и сложни Роми“ Бела Паланка
- Удружење „Романо дром“ Бела Паланка

⁸ Пријекат NidEA финансиран од стране Фонда за науку Републике Србије, спроводи га Филозофски факултет, Универзитета у Београду, период реализације 2023-2025.година.

- Удружење „Роми за ново време“ Бела Паланка

Удружење Романо Дром 2021. године реализовало је пројекат под називом „**Подршка угроженој ромској деци у општини Бела Паланка**“ из донације UNOPS-SwissPRO-2021-Grant-041.

У оквиру пројекта спроведена је додатна настава за ромске ученике којима је то било потребно. Наставу су похађала 40 ученика, од тога 19 девојчица и 21 дечак.

Преко пројекта набављени су таблети за потребе учења за ученике из угрожених породица, а набављени су и пакети за одржавање хигијене.

2.ЗАПОШЉАВАЊЕ

Већина Рома, радно способних, на подручју Беле Паланке је без сталног запослења. На Националној служби за запошљавање пријављена су лица ромске националности претежно са I степеном стручне спреме или без стручне спреме. Послове које су Роми обављали у овом периоду су углавном сезонског карактера, разни физички послови или најамни рад, а неки од њих су се бавили израдом секира, сакупљањем и откупом секундарних сировина.

У 2021. години било је пријављено 634 лица ромске националности, од тога је 319 жена и 315 мушкараца. У тој години по евиденцији Националне службе запослено је 157 лица ромске националности, од тога 57 жена и 100 мушкараца.

У 2022. години било је пријављено укупно 619 лица ромске националности, од тога 316 жена и 303 мушкараца. У тој години по евиденцији Националне службе запослено је 141 лице ромске националности, од тога 59 жена и 82 мушкараца.

У 2023. години било је пријављено укупно 580 лица ромске националности, од тога 295 жена и 285 мушкараца. У тој години по евиденцији Националне службе запослено је 177 лица ромске националности, од тога 76 жена и 101 мушкарац.

Мере Акционог плана запошљавања које је спровела НСЗ у сарадњи са Општином Бела Паланка:

Обука за активно тражење посла :

- број учесника ромске националности у 2021.години 12 лица (7 жена и 5 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2022. години 10 лица (6 жена и 4 мушкарца)
- број учесника ромске националности у 2023.години 7 лица (5жена и 2 мушкарца)

Мотивационо – активациона обука за лица без квалификација и нискоквалификована лица:

- број учесника ромске националности у 2021.години 18 лица (5 жена и 13 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2022. години 9 лица (3 жене и 6 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2023.години 7 лица (4 жене и 3 мушкарца)

Сајам запошљавања:

- није било учесника ромске националности у 2021. години
- број учесника ромске националности у 2022. години 155 лица (77 жена и 78 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2023. години 59 лица (41 жена и 18 мушкараца)

Стицање практичних знања:

- број учесника ромске националности у 2021. години 4 лица (2 жене и 2 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2022. години 2 лица (1 жена и 1 мушкарац)
- број учесника ромске националности у 2023. години 2 лица (1 жена и 1 мушкарац)

Оспособљавање за самосталан рад – Моја прва плата

- број учесника ромске националности у 2021. години 3 лица (3 жене и 0 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2022. години 4 лица (4 жене и 0 мушкараца)
- није било учесника ромске националности у 2023. години

Обука за предузетништво:

- број учесника ромске националности у 2021. години 7 лица (4 жене и 3 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2022. години 11 лица (3 жене и 8 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2023. години 10 лица (4 жене и 6 мушкараца)

Субвенција за самозапошљавање:

- број учесника ромске националности у 2021. години 5 лица (2 жене и 3 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2022. години 8 лица (3 жене и 5 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2023. години 7 лица (4 жене и 3 мушкараца)

Субвенција за отварање нових радних места

- број учесника ромске националности у 2021. години 3 лица (1 жена и 2 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2022. години 2 лица (1 жена и 1 мушкарац)
- број учесника ромске националности у 2023. години 1 лице (1 жена и 0 мушкараца)

Јавни радови:

- број учесника ромске националности у 2021. години 5 лица (1 жена и 4 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2022. години 10 лица (4 жене и 6 мушкараца)
- број учесника ромске националности у 2023. години 3 лица (3 жене и 0 мушкараца)

Број корисника новчане накнаде:

- у 2021. години је 25 лица ромске националности, од тога 13 жена и 12 мушкараца
- у 2022. години је 14 лица ромске националности, од тога 5 жена и 9 мушкараца
- у 2023. години је 33 лица ромске националности, од тога 11 жена и 22 мушкараца

У циљу економског оснаживања Рома и Ромкиња општина Бела Паланка је у 2021. години реализовала пројекат „**Геронто служба у функцији економског оснаживања Рома**“ . У оквиру пројекта спроведена је обука за геронтодомаћице, коју је похађало 10 жена ромске националности. Спроведена је и обука за Роме до 30 година, за улазак на тржиште рада и стицање услова за запошљавање и развој предузетништва. Обуку је похађало 20 особа ромске националности. Пројекат је финансиран од стране Европске уније.

У 2021. години општина Бела Паланка је у сарадњи са Организацијом ХЕЛП реализовала пројекат „ **Помоћ при запошљавању и samozapoшљавању угрожених група**“ . Шест породица ромске националности је добило помоћ у виду опреме и машина . Пројекат су финансирали Шветска влада и општина Бела Паланка.

Број запослених лица ромске националности у државним институцијама:

ЈЛС – 1 лице - ромски координатор

ПУ „Драгица Лаловић“

- На основу споразума о сарадњи закљученог између Фондације за образовање Рома , општине Бела Паланка и ПУ „ Драгица Лаловић“ ангажована су два лица на пословима васпитача и то у периоду од 14.08.2022. до 13.09.2022. године, од 15.12.2022. до 14.04.2023. и од 06.11.2023. до 29.02.2024. године.

- На основу програма Националне службе за запошљавање „Моја прва плата“ радно је ангажовано једно лице на пословима васпитача у периоду од 28.12.2022. до 27.09.2023. године.

- На основу споразума о сарадњи закљученог између Министарства државне управе и локалне самоуправе , Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и ПУ „Драгица Лаловић“, у циљу реализације закључка Владе Републике Србије о радном ангажовању лица ромске националности, која су успешно завршила Програм стручног оспособљавања Рома за 2021. годину, организоване од стране Националне академије за јавну управу, ангажовано је једно лице на пословима васпитача у периоду од 01.04.2023. до 03.01.2024. године.

ОШ“Љупче Шпанац“ Бела Паланка – 3 лица - помоћни радник

ОШ“Јован Аранђеловић“ Црвена Река – 1 лице –педагошки асистент

ЈКП“Комнис“ – 7 лица

Удружење ТЕ-ДЕУМ (лиценцирани пружалац услуге социјалне заштите) – 4 лица – пружаоци услуге (3 геронтодомаћице и 1 лични пратилац детета)

3. СТАНОВАЊЕ

Према попису из 2011. године на територији општине Бела Паланка укупан број становника износио је 12.126, од тога 1.418 Рома што износи 11,69% од укупног броја

становника. Према попису из 2022. године укупан број становника износи 9.947, од тога 1.474 Рома (751 мушкарац и 723 жене) што износи 14,82% од укупног броја становника.

Роми у Белој Паланци у највећем броју живе у вишечланим породицама у три подстандардна насељима: Мурица, Миџор и Врбак. Ова насеља интегрисана су у формална насеља и углавном имају потребну комуналну инфраструктуру:

- око 70% стамбених објеката је у процесу легализације
- око 90% стамбених објеката је прикључено на водоводну мрежу
- око 80% стамбених објеката је прикључено на канализациону мрежу

У циљу изградње канализационе мреже за део насеља Мурица, које још увек нема прикључак, у 2021. години завршена је израда пројектне-техничке документације, док сами радови још увек нису изведени.

Бесплатну правну и техничку помоћ при решавању имовинско правних односа у поступцима озакоњења стамбених објеката лица ромске националности свакодневно могу добити у Одељењу за урбанизам, грађевинарство, имовинско-правне и стамбено-комуналне делатности које се налази при општини Бела Паланка.

У 2022. и 2023. години сва ромска домаћинства добила су канте за рециклажни отпад, а 40% тих домаћинства добило је и канте за комунални отпад. Сва ромска насеља имају додатне контејнере за комунални отпад.

4. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Дом здравља Бела Паланка бави се превенцијом и лечењем становника кроз примарну здравствену заштиту и хитну медицинску помоћ. У Дому здравља постоје службе патронаже, педијатрије, гинекологије и школа за труднице. Сарадња патронажне службе са јавним институцијама и НВО је добра. Спортско – рекреативни садржаји у служби превенције и одржавања здравља су бесплатни, као и превоз за специјалистичке прегледе у Београду.

На територији општине постоје седам амбуланти и четири амбуланте у виду здравствених пунктова. Већина ових амбуланти не задовољава основне просторне услове за пружање здравствених услуга и потребна је њихова реконструкција.

Услуге фармацеута и преузимање лекова врше се у апотекама које су организоване као приватна пракса, док приватна здравствена заштита није организована на територији општине.

Активности које је реализовао Дом здравља у Белој Паланци ради унапређења здравствене заштите ромског становништва:

Превенција малолетничких трудноћа

Током 2021. године одржане су 3 трибине и 3 радионице у основној и средњој школи са темом „**Очување репродуктивног здравља младих**“ и на тему : „ **Контрацепција**“. Број учесника током ових активности који су активно учествовали је 90.

У 2022. години одржано је 6 трибина и 9 радионица, број учесника током ових активности који су активно учествовали је 150.

У 2023. години одржано је 6 трибина и 9 радионица , број учесника током ових активности који су активно учествовали је 150.

Побољшање доступности здравствене заштите ромском становништву

У 2021. години одржана су 2 базара здравља у циљу указивања на значај редовних систематских прегледа, као и на значај редовних лекарских прегледа. У 2022. години одржано је 3 базара, а у 2023. години 4 базара здравља.

Ове активности Патронажна служба Дома здравља у Белој Паланци реализовала је још и кроз индивидуалне разговоре на терену.

Унапређење хигијенско – епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанка и ширења заразних и паразитарних болести

Одржане су по 6 радионице у свакој години у периоду од 2021. до 2023.године, о превенцији заразних болести, кроз здравствено васпитни рад указано је на значај одржавања личне хигијене , одржавања хигијене простора за становање као и на значај уклањања комуналног отпада.

Обухват ромског становништва здравствено превентивним активностима, нарочито старијих од 65 година

Патронажна служба кроз своје активности у оквиру здравствено васпитног рада спроводи радионице, индивидуалне разговоре на терену као и редовне патронажне посете. Организовани су и превентивни прегледи за грађане у Дому Здравља.

Јавноздравствени рад са ромском популацијом

Групни здравствено васпитни рад током 2021.године није рађен због епидемиолошке ситуације у земљи, Школа за труднице тада није радила, док је индивидуални здравствени васпитни рад организован на терену.

У 2022.години групно здравствено васпитни рад реализован је кроз Школу за труднице коју је током ове године посетило 30 мајки , док је индивидуални здравствено васпитни рад организован на терену.

Групни здравствено васпитни рад током 2023. године реализован је кроз Школу за родитеље, коју је током ове године посетило 40 родитеља, како будућих, исто тако и младих родитеља који имају недоумице око исхране одојчета , неге детета и друго, док је индивидуални здравствено васпитни рад организован на терену.

Одсек Поливалентне патронаже је своје активности у 2021.години организовао само током половине године због спровођења имунизације против ковида 19.

5. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Према подацима из Пописа становништва обављеног 2022.године на територији општине Беле Паланка живи 1474 припадника ромске националне мањине. На евиденцији Центра за социјални рад се у 2023. години налазило 1163 Рома, те на основу тог податка можемо закључити да је 78% ромског становништва информисано о услугама социјалне заштите.

Према извештају који нам је достављен од **ЦСР „Бранко Миловановић Цига“** из Беле Паланке проценат Рома и Ромкиња укључених у локалне услуге социјалне заштите у 2021. години је 40,5% од укупног броја корисника на активној евиденцији Центра, у 2022.години припадници ромске националности чинили су 38%, а у 2023. години 40%.

Од укупног броја корисника на евиденцији ЦСР који припадају ромској националној мањини у 2021. години старији од 65 година чинили су 5,4% корисника, у 2022. години 6,2% корисника, а 2023. године 6%.

Идентификовање потенцијалних корисника обавља се на основу пријава Дома здравља, грађана, сродника, самосталним обраћањем Центру, уз помоћ геронтослуге и др.Теренски обилазак лица старијих од 65 година обавља се код сваког корисника након његовог јављања на евиденцију Центра по било ком основу.

Сва лица која се налазе на евиденцији Центра, укључујући лица старија од 65 година укључена су у услуге социјалне заштите у складу са мапираним потребама и законским одредбама за остваривање права и услуга из области социјалне заштите.

Активности које је спровео ЦСР ради унапређења социјалне заштите на територији општине Бела Паланка:

Центар за социјални рад ради на превенцији малолетничке деликвенције кроз бројне радионице и предавања на тему вршњачког насиља које су спровођене од октобра 2022. године у сарадњи са образовним установама на територији Беле Паланке. Радионице су биле намењене ученицима основних школа у Белој Паланци и Црвеној реци, као и ученицима средње школе у Белој Паланци. Две радионице спроведене су и у Предшколској установи „Драгица Лаловић“. У 2021. години нису одржаване радионице, у 2022. години одржано је 10 радионица, а у 2023.години одржано је 12 радионица.

Центар за социјални рад није организовао радионице за родитеље ромске деце на тему малолетничке делинквенције. Код сваког случаја малолетничке делинквенције који се пријави Центру водитељ случаја обавља саветодавни рад са родитељима малолетног делинквента.

О броју младих на саветовању у Центру за социјални рад не води се посебна евиденција с обзиром на то да саветовање не спада у издвојену услугу, али се према статистикама које се воде у Центру у просеку око 50 младих корисника налази на саветовању у току године.

Центар за социјални рад није организовао радионице на тему породичног насиља, као ни на тему превенције малолетничких бракова.

На територији Беле Паланке није било упознавања са правима из социјалне заштите путем „Водича кроз локалне услуге социјалне заштите“. Центар за социјални рад има израђену брошуру о правима и условима коришћења права и услуга из области социјалне заштите коју је потребно одштампати како би била доступна потенцијалним корисницима.

Увођење позиције ромског медијатора при Центру за социјални рад би у значајној мери побољшало пружање услуга, као и сарадњу са корисницима ромске националности.

Удружење ТЕ-ДЕУМ из Беле Паланке, лиценцирани пружалац услуге социјалне заштите, у сарадњи са Локалном самоуправом реализовало је пројекат у оквиру којег је пружена **услуга Лични пратилац детета**, а који је финансирала Европска унија. Од укупног броја личних пратилаца (10), 6 је ангажовано преко пројекта, 4 је финансирала Локална самоуправа. Један Лични пратилац је ромске националности, што представља 10%.

Ово удружење такође спроводи **услугу Помоћ у кући за старија лица**. Број корисника ромске популације у 2022. години износио је 9, од укупно 216 корисника услуга. У 2023. години било је 10 корисника ромске националности од укупно 199 корисника услуге, док је у текућој години 9 корисника ромске националности од укупно 183 корисника.

У Белој Паланци
08.07.2024. године

Радна група за израду ЛАП-а
за социјално укључивање Рома и Ромкиња
Координатор
Јелица Спасић Огњановић